

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012. Bu çeviri, Avrupa Konseyi'nin insan haklarına destek Fonu'nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme'yi bağlamamaktadır. Daha fazla bilgi için, bu belgenin sonunda bulunan yazarın telif hakkı ile ilgili kısmı okuyabilirsiniz.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court. For further information see the full copyright at the end of this document.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). Elle ne lie pas la Cour. Pour plus de renseignements veuillez lire l'indication de copyright/droits d'auteur à la fin du présent document.

Kiyutin/Rusya – 2700/10

Karar 10.3.2011 [1. Daire]

14. Madde

Ayrımcılık

HIV taşıyıcısı olan bir yabancıya, oturma izni verilmesi konusunda, farklı bir muamelede bulunulması: *İhlal*

Olaylar – Rus hukukunda Rus vatandaşıyla evli olan veya Rus vatandaşı olan bir çocuğu bulunan yabancılar, HIV virüsü taşıyıcısı olup olmadıklarını gösteren bir tıbbi rapor sunmak kaydıyla, geçici bir oturma izni talep edebilirler. HIV virüsü taşıyıcısı olan yabancılar sınır dışı edilebilirler. Özbek vatandaşı olan başvuru 2003 yılında Rusya'ya gelmiş, bir Rus vatandaşıyla evlenmiş ve ondan bir kız çocuğu olmuştur. Başvurucunun oturma izni talebi testlerde HIV virüsü taşıyıcısı olduğu ortaya çıktığı için reddedilmiştir. Başvurucu Rus yargı mercileri önünde bu ret kararına itiraz etmiş ve Rus makamlarının, yüksek etkili antiretroviral tedavi gerektiren, kötü sağlık durumunu, yaşam tarzını ve Rusya'yla olan sıkı aile bağlarını dikkate almadıklarını iddia etmiştir. Başvurucunun bütün başvuruları reddedilmiştir.

Hukuk – 8. maddeyle bağlantılı olarak 14. madde

a) *Uygulanabilirlik* – Başvurucunun, kendisinden bir çocuk sahibi olduğu, bir Rus vatandaşıyla olan düzenli ve gerçek evliliğinden doğan ilişki bir “aile hayatı” oluşturmakta ve dolayısıyla AİHS'nin 8. maddesinin uygulama alanına girmektedir. 14. maddenin, sağlık durumu ya da hastalığı, yasaklanan ayrımcılık gerekçeleri arasında göstermemesine rağmen, AİHM, yakın bir geçmişte, fiziksel bir engelin ve bazı sağlık sorunlarının, bu hükmün uygulama alanına girdiklerini kabul etmiştir. AİHM'nin bu pozisyonu uluslararası topluluğun ifade ettiği görüşlerle uyumludur*. Sonuç olarak, bir kişinin sağlık durumu, HIV'li olmasıyla ilgili sağlık sorunu dâhil, “başka bir durum” ifadesi kapsamına girmektedir.

b) *Esas* – Rusya'daki sağlam aile bağları nedeniyle, başvuru, ailevi bir nedenle oturma izni verilmesi talebinde bulunan diğer yabancılarla aynı durumda bulunuyordu. HIV taşıyıcısı olması nedeniyle farklı bir muameleye maruz kalmıştır. Bu farklı muamelenin nesnel ve makul bir gerekçeye dayanması konusunda devlet dar bir takdir payına sahiptir. HIV taşıyıcıları geçmişte kayda değer bir ayrımcılığa maruz kalmış olan, toplumun zayıf olan bir grubunu oluşturmakta olup, bunlara oturma izni verilmesi konusunda, Avrupa'da bir uzlaşma yoktur. Sonuç olarak, söz konusu kısıtlamalara başvurmak için, makamların çok güçlü nedenlerinin bulunması gerekmektedir.

AİHM, söz konusu müdahalenin kamu sağlığının korunması meşru amacını hedeflediğini kabul etmekle birlikte, uzmanlar ve sağlık alanında uzmanlaşmış olan uluslararası kurumların,

HIV nedeniyle seyahatlerin, kamu sağığı gerekçesiyle kısıtlanmalarının haklı çıkarılamayacağı görüşünde olduklarını kaydeder. Seyahatlere getirilen kısıtlamalar, kolera veya sarı ateş gibi kısa bir kuluçka dönemi olan ve ciddi anlamda bulaşıcı olan hastalıklara karşı etkili olabilse de, HIV’li bir kişinin, bir devletin topraklarında bulunması, tek başına, kamu sağığı için tehdit oluşturmamaktadır. HIV, tesadüfen değil belli davranışlarla bulaşmakta olup, bir kişinin vatandaşlığı ve bir ülkede kalma süresi ne olursa olsun, HIV’in bulaşma yolları aynıdır. HIV nedeniyle seyahate getirilen kısıtlamalar, Rusya’da kısa süre kalan ziyaretçilere, turistlere ve ülkeye dönen Rus vatandaşlarına uygulanmamaktadır. Hâlbuki bu kişilerin, yerleşik göçmenlere göre, riskli davranışları benimsemeye daha az eğilimli olduklarını gösteren hiçbir bulgu yoktur. Yerleşik olan HIV’li göçmenler ve kısa süreli ziyaretçiler arasındaki muamele farkı, göçmenler, kamu sağığı sistemi için yük oluşturmalarıyla nesnel bir şekilde gerekçelendirilebilirirse de, bu argüman Rusya için geçerli değildir, çünkü Rusya’da, yabancılar, acil tedaviler dışında, bedava sağık hizmetlerinden yararlanamamaktadırlar. Son olarak, HIV’li kişiler için, seyahatlere ve kalmaya getirilen kısıtlamalar, salgının yayılmasını önlemek için sadece etkisiz olmakla kalmayıp, aynı zamanda, örneğin, mültecilerin HIV testinden kaçmak için ülkede yasadışı kalmayı tercih etmeleri veya yerel halkın HIV veya AIDS’i sadece “yabancılar için bir sorun” olarak görme eğilimi göstermeleri durumunda, ülkedeki kamu sağığı için bir tehdit oluşturabilirler. Eleştirilen tedbirin, sistematik ve genel nitelikte olması, AİHM için başka bir kaygı verici durumdur. Oturma izni talebinde bulunan kişilerden, HIV’li olmadıklarını kanıtlamayı isteyen ve HIV’li olanların sınır dışı edilmesini öngören düzenlemeler, her durumun özel koşullarının bireysel olarak incelenmesi ihtimalini devre dışı bırakmaktadırlar. Mevcut olayda, Rus makamlar, başvurunun oturma izni talebini, yasal düzenlemelere atıf yaparak reddetmekle yetinmiş ve onun ne gerçek sağık durumunu ne de Rusya’daki aile bağlarını dikkate almışlardır. Kısacası, başvurunun zayıf bir grubun üyesi olması, kendisine oturma izni verilmemesinin nesnel ve makul bir gerekçeyle haklılaştırılmamış olması ve başvurunun durumu konusunda bireysel bir değerlendirmenin yapılmamış olması nedeniyle, Hükümet, sahip olduğu kısıtlı takdir payını aşmıştır. Sonuç olarak, başvuru, sağık durumu nedeniyle ayrımcı bir muameleye maruz kalmıştır.

Sonuç: İhlal (Oybirliğiyle).

Madde 41 – Manevi zarar için 15 000 EUR.

* Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi (1116 (1989) sayılı karar); Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Komisyonu (3 Mart 1995 tarih ve 1995/44 sayılı karar ile 21 Nisan 2005 tarih ve 2005/84 sayılı karar); Engellilerin Haklarına İlişkin Birleşmiş Milletler Sözleşmesi.

© Avrupa Konseyi/Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, 2012.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi’nin resmi dilleri Fransızca ve İngilizce’dir. Bu çeviri, Avrupa Konseyi’nin insan haklarına destek Fonu’nun desteğiyle hazırlanmıştır (www.coe.int/humanrightstrustfund). Mahkeme’yi bağlamamaktadır ve Mahkeme, kalitesi konusunda herhangi bir sorumluluk kabul etmemektedir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi içtihatlarının veritabanı olan HUDOC üzerinden (<http://hudoc.echr.coe.int>) veya HUDOC’un bildirdiği başka veritabanları üzerinden yüklenebilir. Davanın isminin tamamen yazılması, yukarıdaki telif hakkıyla ilgili ifadelerin kullanılması ve insan haklarına destek Fonu’na referans yapılması şartıyla ticari olmayan amaçlarla kullanılabilir. Bu çevirinin tamamını veya bir kısmını ticari amaçlarla kullanmak isteyen herkesin, bu durumu belirtilen adrese bildirmesi rica olunur: publishing@echr.coe.int.

© Council of Europe/European Court of Human Rights, 2012.

The official languages of the European Court of Human Rights are English and French. This translation was commissioned with the support of the Human Rights Trust Fund of the Council of Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund). It does not bind the Court, nor does the Court take any responsibility for the quality thereof. It may be downloaded from the HUDOC case-law database of the European Court of Human Rights (<http://hudoc.echr.coe.int>) or from any other database with which the Court has shared it. It may be reproduced for non-commercial purposes on condition that the full title of the case is cited, together with the above copyright indication and reference to the Human Rights Trust Fund. If it is intended to use any part of this translation for commercial purposes, please contact publishing@echr.coe.int.

© Conseil de l'Europe/Cour européenne des droits de l'homme, 2012.

Les langues officielles de la Cour européenne des droits de l'homme sont le français et l'anglais. La présente traduction a été effectuée avec le soutien du Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme du Conseil de l'Europe (www.coe.int/humanrightstrustfund) Elle ne lie pas la Cour, et celle-ci décline toute responsabilité quant à sa qualité. Elle peut être téléchargée à partir de HUDOC, la base de jurisprudence de la Cour européenne des droits de l'homme (<http://hudoc.echr.coe.int>), ou toute autre base de données à laquelle HUDOC l'a communiquée. Elle peut être reproduite à des fins non commerciales, sous réserve que le titre de l'affaire soit cité en entier et s'accompagne de l'indication de copyright ci-dessus ainsi que de la référence au Fonds fiduciaire pour les droits de l'homme. Toute personne souhaitant se servir de tout ou partie de la présente traduction à des fins commerciales est invitée à le signaler à l'adresse suivante: publishing@echr.coe.int.